

— Fogja, jó ember, hátha magának nagyobb szerencsét hoz!

A család ünnepei

A szegedi helyzet

Ha a szegedi helyzetet nagyon röviden és egyszerűen — kissé talán egyszerűsítve — akarjuk jellemezni, azt mondhatjuk, a családi események polgári megünneplése pillanatnyilag azon a színvonalon áll, amelyről a tatabányaiak fel akartak és fel is tudtak emelkedni. Ahogyan nagyon sok helyén az országnak, ebben a tekintetben Szegeden sincs sok ok az elégedettségre. Nem is elégedett senki. A városi tanács illetékesei keresik a továbbhaladás, a fejlesztés útját. Jó irányban keresik, a színvonal, a minőség emelésében, a sablontól való eltéréseben.

De hát nem olyan egyszerű ennek az emelkedésnek az útjait, módjait megtalálni.

Átlagszínvonal

Mi tulajdonképpen a családi események, a névadás, az esküvő és a temetés polgári megrendezésének legfőbb problémája? Megint nagyon röviden és megint nagyon egyszerűen az, hogy az új, a polgári formák nem eléggé ünnepélyesek, nem eléggé tartalmasak, az érzelmi hatások tekintetében gyakran egyenesen sivárak. Sőt nem ritkák ezeken az ünnepségeken eseményeken a bántóan zavaró mozzanatok sem. Következmény: a polgári formák nem eléggé vonzóak, s azok, akik például igazán ünnepélyes esküvőt akarnak, templomban esküsznek, még akkor is, ha nem a szülők kényszerítik őket erre, sőt még akkor is, ha egyébként nem vallásosak.

Nem mondhatjuk, hogy Szegeden nem törődtek ezzel az ügyvel. Elég ha csak az ünnepélyes házasságkötőtermekre, továbbá arra a több éve tartó szakadatlan szervezőmunkára hivatkozunk, amellyel az illetékesek igyekeztek a családi események polgári megünneplésének egyre jobb formáit kialakítani, illetve a kialakítás feltételeit megteremteni. Mindennek következtében a szegedi helyzet elért egy bizonyos — nem nagyon magas, de az országgal egyező — színvonalat. Az apparátus működik, s eredmények kétségtelenül vannak. Ezek azonban már nem elégtelenek ki senkit. Sem az illetékeseket, az úgy hivataltos felelőseket, sem a lakosokat.

Mit tegyünk?

Eltérések vannak viszont abban a nagyon aktuális kérdésben, hogy hogyan haladjunk tovább, mit tegyünk. Vannak, akik a családi események polgári megünneplésének problémáit a tudatformáló munka hiányosságaira vezetik vissza. Ezek szerint a polgári formák azért nem vonzóak, mert nem beszélünk eleget és elég jól az emberekkel. Ha többet beszélünk-agítunk, többen ünnepelnek majd az új formák szerint. Furcsa felfogása ez a tudatformáláshoz. Itt ugyanis, ha jól meggondoljuk, nincs másról szó, mint arról, hogy meggyőzzük az embereket arról, mennyire jók azok a formák, amelyeket mi sem tartunk elég jónak. Az ilyenféle

„agitáció” nyilvánvalóan soha nem vezethet semmiféle eredményre. Nincs más lehetőség: az ünnepségek új formáit kell minőségileg magasabb szintre emelni. Nincs más út: az egyházi formáknál ünnepélyesebb, érzelmeiben gazdagabb, vagyis színvonalasabb, tartalmasabb formákat kell kialakítani.

A kérdés csak az, milyen úton, hogyan. Ebből a szempontból nagyon megzavartató a tatabányaiak kísérletéből tényleges eredményé nőtt vállalkozása, amelyről nemrégiben e hasábkon, már írtunk. Nincs semmiféle szakigazgatási gyakorlatom, igazgatás-szervezési pedig pláne nincs, úgyhogy az ügyben technikailag nem konkrétak a javaslataim. Fogalmam sincs, melyek a szervezni Szegeden például a tatabányai Családi Intézet pontos mását. Azt se tudom, abban a formájában, ahogyan ma ott működik, kellene-e, jó lenne-e Szegeden. Ebben igazgatási szakemberek tudnának dönteni.

Ráfordítás nélkül nem

Abban azonban egészen biztos vagyok, hogy bizonyos ráfordítás nélkül ebben a dologban sem lehet előrehaladni. A jó módszerek csak akkor érnek valamit, ha van is, aki azokat megvalósítsa. Valami apparátusfélélt feltétlenül kellene erre a munkára szervezni. Hogy mekkorát és hogyan — ez megint olyan kérdés, ami szakigazgatási feladat.

Mit csinálhatna ez az apparátus? Lényeg szerint azt, amit a tatabányaiak: *végrehajtán a családok akaratát*, vagy legalább segítene a családok kívánságainak végrehajtásában. Itt van például a polgári temetés ügye. A legtöbb gond itt jelentkezik, itt a leglassabb az előrehaladás. Ennek sok oka van. Egészen biztos azonban, hogy jelentősen változna a helyzet, ha a temetkezési vállalatoknál nem a családnak kellene eljárnia, hanem egy hozzáértő, tapasztalt apparátus tagjainak, akik tudják, mit lehet és mit kell követelni a vállalatnál.

Szegeden pillanatnyilag arra sincs lehetőség, hogy a szolgáltatások körét bővítsék. Tatabányán a Családi Intézetet érintkezésbe lépő mindent megkap, amit kíván. Ha esküszik és szállodai szobát akar, megrendelik. De ugyanez a helyzet, ha vacsorára, menyasszonyi csokorra, taxira vagy autóbusszra van szüksége. Az intézet nem restell mindezzel foglalkozni. Apparátus nélkül ez nem megy Szegeden sem. Ha viszont nem bővíti a jelenlegi szolgáltatások köre, nem növekszik a polgári formák vonzereje sem.

Fontos részletek

A családi ünnepekkel való hivatásszerű foglalkozás Tatabányán sok érdekes problémára derített fényt. Amikor az intézet munkához kezdett, esküvőkön ők is a két agyonstarpált nászindulót, Mendelssohn és Wagner indulóját játszották. Nagyon gyorsan kiderült,

hogy ezt a két indulót a házassulandók és az ünneplők egyaránt nagyon unják. Sűrűn új lemezeket kellett beszerezni, s nem valami hitványságokat, hanem a kívánságok szerint: barokk orgonamuzsikát, sőt még verseket is. Ma már nem ritkaság az olyan esküvő Tatabányán, amelyen szerelmes versek hangzanak el lemeztől — például Timár József előadásában. S ez csak egyetlen példa! Ki tudja, hányféle ilyen részlete lehet és van még a családi események polgári megünneplésének?

Előre lépni a jelenlegi keretek megjavításával már nem lehet. Évek óta csináljuk, figyelemre méltó eredmény nélkül. Nagyobb ráfordításra, a keretek megváltoztatására lenne szükség. Annak nyomán sok minden megszülethet. Új módszerek, új eljárások, többek között amelyek csakugyan vonzóbbá, népszerűbbé tehetik a családi ünnepek új formáit.

Ö. L.

Repülés a Föld körül

Szkafoander nélkül

A Szojuz-9 feladatai között különböző orvos-biológiai kutatások is szerepeltek. E kutatások eredménye, akárcsak a korábbi Szojuz-repülések, a földi — őrrepülést imitáló — kísérletek segítésére kialakítani az űrhajók létfenntartási rendszerét, az űrhajósok kényelmét, a munka- és életfeltételek földihez hasonló körülményeit.

A szovjet tudósok és kutatók a kezdet kezdetétől fogva maximálisan arra törekedtek, hogy az űrhajósok repülés közben a földiekhez alig eltérő körülmények közé kerüljenek. Már 1961-ben — az első Voszto-űrhajókon — az űrkabin légköre megfelelt az ember által megszokott atmoszférának a tengerszint magasságában. A szovjet űrhajósok nem kényszerültek tiszta oxigén beszívására, az ugyanis kiszáradja a nyálkahártyát, tűzveszélyes és húzamos beszívásának következményei még tisztázatlanok. A szovjet űrhajók mesterséges légkörének oxigéntartalma egyötödörös, nitrógentartalma négyötödörös. Természetesen egy ilyen atmoszféra megteremtése sokkal bonyolultabb feladat, mint a tiszta oxigén használata.

A földi körülmények megteremtésére irányuló törekvések abban is kifejezést nyertek, hogy a szovjet űrhajósok szkafoander nélkül repülnek, ha nem szerepel a programban a kilépés a világűrbe.

Ez év június elején a tévénezők milliói láthatták, hogy Nyikolajev és Szevasztyján szintén szkafoander nélkül startoltak. Mi tette lehetővé ezt a könnyedséget, hogy mellőzni lehetett a kényelmetlen, a mozgást akadályozó felszerelést?

Az űrhajók annyira biztonságosak, hogy gyakorlatilag semmiféle veszély nem fenyegeti az űrhajósokat. Vé-

Tarján István

VESZÉLYES VIZEKEN

Rejtélyesnek tűnő távirat

Ezerkilencszázhatvanhét szeptember 1-én délután felhagor a következő közleményt továbbították rádiótávirón a MAHART budapesti központjából Qizanba: „Részletes tájékoztató levelet küldünk. Adeni dokkolás ottani körülmények miatt nem aktuális... Körutazás ügynőklése tárgyában Cory Brothers londoni céggel tárgyalunk. Térképeket, szakkönyveket direkt Londonból fogjuk küldeni. Szeptember végi indítással körút rakománya ügyében abahai kereskedelmi tanácsossal, etiópokkal, Agrimpex-szel Budapesten tárgyalunk. Légkondicionálók vásárlását, ha módja lesz rá, ejtse meg, esetleg levélben jelzett nagyobbakból. Számuk összege 1500 dolláros keretel nem haladhatja meg.”

Címzett: a szaúd-arábiai kikötőben augusztus 16. óta horgonyozó Székesfehérvár nevű kereskedelmi hajónk kapitánya: Süveges László.

Hogyan került a Vörös-tenger vizeire a két, egyenként 800 lóerős Diesel-motorral hajtott, s szintén két propellerrel működő 1300 tonnás hajónk, amely korábban legtöbbször a Földközi-tenger keleti medencéjében, a Levantei kereskedelem útvonalain bonyolított le áruszállításokat? S főként: mit jelent az avatatlanság számára rejtélyesnek tűnő távirat? — amelynek az eredeti szövegén mindössze annyit változtattunk, hogy a sajátos távirati közlés „stop”-jai helyett kitettük

a pontokat, ahol kellett nagybetűtűnk, s a kipontozott helyen mellőztünk egy utasítást, amely az egyik megbetegedett matróz repülőgépen történő hazaszállítására vonatkozott.

Mielőtt a választ megadnánk, a távirat keltől időben visszafelé kell menünk csaknem három hónapot...

E sorok írója elnézést kér, amiért a hajóval, s a legénységével történetek ismertetését személyes emlékezéssel kezdi, de kiderül, nem minden ok nélkül.

Eppen munkába készültem, amikor a rádió közölte: háború robbant ki az Egyesült Arab Köztársaság és Izrael között. Mint mindenkit, engem is megrendített a hír. A vietnami mellett újabb háborús tűzfészek keletkezett. „Sikerül-e lokalizálni, vagy a lángja tovább terjed? Újabb világégés kezdetének a dátuma lesz 1967. június 5?”

Kérdések, amelyekre izgalommal vártam a megnyugtató választ. S akikkel aznap beszéltem, valamilyen módon hasonlóan aggodtak. Izgatott latolgatások forró napja volt az a hétfő.

Szintén a rádióból két nap múlva tudtam meg, hogy kétszeres okom volt az aggodalomra. Legjobb barátaim egyike ott-tartózkodott ugyanis a tűzfészek közvetlen közelében. Életveszélyben forgott tehát. S még huszonkét honfitársunk. És ő, Süveges László, volt a felelős az ő életükért is.

Meg a több mint 40 millió forintot érő Székesfehérvárrért, s a rajta szállított nagy értékű áruért. A hajó tudniillik a lezárt Suez-csatornán nem tudott visszajutni a Vörös-tengerről a Földközire.

Tudtam, ha csak Süveges Lászlón múlik, épségben hazatérnek. De a háborúban, a frontvonal közelében, a megmaradáshoz elégséges-e az egyéni helytállás?

Most nem olyasmiről volt szó, aminek kapcsán 1965-ben írtak róla a nyugati újságok és egy hazai országos lap is. Hősként emlegették, mert a viharzó Földközi-tengeren megmentette egy jacht négy angol utasát.

A könnyű vízi járműnek tönkrement a kormánysszerkezete, s utasai viharlámpával kétségbeesetten S. O. S.-eztek az éjszakában, hátha a végtelen vizen felbukkan egy hajó, és észreveszi őket. Süveges László, egyik arrafelé haladó kereskedelmi hajónknak akkor még az első tisztje, éppen szolgálatot teljesített a fedélzeten, s meglátva a mintegy nyolc mérföldnyire (csaknem 15 kilométerre) felvillanó fényjeleket, azonnal a bajhajtottak segítségére sietett. Felvette őket, a jachtot a hajóhoz köttette, majd tíz óra múlva Alexandria kikötőjében elbúcsúzott a négy hálálkodó angoltól.

Az újságcikkek olvastán egyik munkatársamnak eszébe jutott, hogy hallomásból tudja: az életmentő tengerésziszt Baja város szülőte, ott van a lakása is. Valóban: a telefonkönyvben is szerepel a neve.

Felhívtam a feleségét, aki örömmel újságolta, hogy egy hét múlva otthon lesz a férje. Tíz nappal később Bajára utaztam. Süveges László azonban még nem volt otthon.

(Folytatjuk.)

Különös rekordok

Egy pakisztáni egyetemi hallgató 15 perc alatt 19 kemény tojást fogyasztott el. A „bemutató” a baromfi-nyelésztők egyesülete rendezte a tojásfogyasztás fellendítése érdekében.

Sajátos rekordot ért el az észak-angliai Wakefieldben lakó Miriam Margrave háziaszony. Nyolc év alatt 33 alkalommal tett kísérletet a gépkocsivezetői vizsga letételére, de mindannyiszor eredmény nélkül.

Az Új-Zéland-i Auckland-ban rendezett csigaversenyen a „Pacesetter” nevű csiga 50 cm-es pályán 2 perc és 5 másodperccel javította meg a korábbi csúcsot.

James Grady és felesége, Mary elhatározták, hogy ötvisszer fognak összeházasodni és elválni az Egyesült Államok 50 államában. A Grady házaspár így kíván tiltakozni az Egyesült Államok túlságosan is liberális házassági törvényhozása ellen.

J. MARINYIN — APN

Fecskealagút

A technika vívmányainak előnyeit egyre nagyobb mértékben élvezik az állatok is. Így például nemrégiben megfigyelték, hogy fecskék északra való visszaköltözésükkor ahelyett, hogy úgy, mint eddig, átrepültek volna a 2500 méter magas Alpok felett, a hat kilométer hosszú Szent Bernát-alagutat vették igénybe.